

Sygn. akt III AUa 817/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 września 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Teresa Czekaj
Sędziowie:	SA Elżbieta Czaja (spr.) SA Marcjanna Górską
Protokolant: sekr. sądowy Maciej Mazuryk	

po rozpoznaniu w dniu 12 września 2013 r. w Lublinie

sprawy ze skargi E. P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o wznowienie postępowania zakończonym prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 24 stycznia 2012 roku w sprawie VIII U 853/12

o wypłatę emerytury

na skutek apelacji wnioskodawczyni E. P.

od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie

z dnia 1 lipca 2013 r. sygn. akt VIII U 3889/12

oddala apelację.

III AUa 817/13

UZASADNIENIE

W dniu 12 grudnia 2012 roku E. P. wniosła skargę o wznowienie postępowania w sprawie sygn. akt VIII U 853/12 zakończony wyrokiem Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 24 stycznia 2012 roku. Domagała się wypłaty zawieszony emerytury od dnia 1 października 2011 roku wraz z należnymi odsetkami za opóźnienie. Wskazała, iż podstawą skargi jest wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 roku (Dz. U. z 22 listopada 2012 roku, poz. 1285) w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 roku bez konieczności rozwiązania stosunku pracy.

W odpowiedzi na skargę Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. wniósł o jej oddalenie w części dotyczącej wypłaty świadczenia za okres od 1 października 2011 roku do dnia 21 listopada 2012 roku.

W dniu 15 lutego 2013 r. E. P. ograniczyła swoje roszczenie do wypłaty zawieszony emerytury za okres od 1 października 2011 r. do 22 listopada 2012 r. wraz z należnymi odsetkami.

Wyrokiem z dnia 1 lipca 2013 roku Sąd Okręgowy w Lublinie oddalił odwołanie.

Podstawą wyroku były następujące ustalenia:

E. P. urodziła się w (...). W dniu 30 października 2007 roku złożyła wniosek o przyznanie emerytury pozostając nadal w stosunku pracy. Organ rentowy ustalił wnioskodawczyni prawo do emerytury od dnia 1 października 2007 roku i jednocześnie wypłatę świadczenia zawiesił, z uwagi na kontynuowanie zatrudnienia.

W dniu 7 kwietnia 2009 roku E. P. złożyła wniosek o podjęcie wypłaty emerytury. Decyzją z dnia 7 maja 2009 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych dokonał ponownego ustalenia wysokości świadczenia oraz wznowił jego wypłatę od dnia 1 kwietnia 2009 roku. W tym czasie skarżąca nadal pozostawała w zatrudnieniu w Urzędzie Miasta L. na stanowisku inspektora. Następnie decyzją z dnia 6 października 2011 roku organ rentowy wstrzymał wypłatę emerytury skarżącej od dnia 1 października 2011 roku, z uwagi na kontynuowanie przez nią zatrudnienia. Podstawą wydania tej decyzji był przepis art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 roku o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2010 roku, Nr 257, poz. 1726). W decyzji wskazano, że w celu podjęcia wypłaty świadczenia wnioskodawczyni winna przedłożyć w świadectwo pracy lub zaświadczenie potwierdzające fakt rozwiązania stosunku pracy z każdym pracodawcą na rzecz którego praca ta była wykonywaną bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury.

Odwołanie E. P. od powyższej decyzji zostało oddalone wyrokiem Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 24 stycznia 2012 roku wydanym w sprawie VIII U 853/12. Wyrok uprawomocnił się w dniu 15 lutego 2012 roku.

W dniu 30 listopada 2012 roku E. P. złożyła wniosek o wznowienie wypłaty zawieszony świadczenia wraz z odsetkami, który Zakład Ubezpieczeń Społecznych potraktował jako skargę o wznowienie postępowania w przedmiocie wypłaty emerytury od dnia 1 października 2011 roku i decyzją z dnia 12 grudnia 2012 roku zwrócił wniosek skarżącej.

W dniu 12 grudnia 2012 roku E. P. wniosła do Sądu Okręgowego w Lublinie skargę o wznowienie postępowania w sprawie sygn. akt VIII U 853/12 zakończonej wyrokiem Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 24 stycznia 2012 roku.

Decyzją z dnia 30 stycznia 2013 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. ponownie ustalił wysokość i podjął wypłatę emerytury skarżącej od dnia 22 listopada 2012 roku.

Sąd uznał, że skarga podlega oddaleniu. Sąd wskazał, że podstawą prawną wydania zaskarżonej w sprawie VIII U 853/12 decyzji organu rentowego z dnia 6 października 2011 roku w przedmiocie wstrzymania wypłaty emerytury był przepis art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, dodany do ustawy przez art. 6 pkt 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 roku o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2010 roku Nr 257, poz. 1726) i obowiązujący od dnia 1 stycznia 2011 roku.

Przepis ten stanowi, iż prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego.

Zgodnie z treścią art. 28 ustawy o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw, do emerytur przyznanych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy przepisy ustawy, o której mowa w art. 6 (o emeryturach i

rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych) oraz ustawy, o której mowa w art. 18, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, stosuje się, poczynając od dnia 1 października 2011 roku.

W kwestii konstytucyjności wskazanych wyżej przepisów wypowiedział się Trybunał Konstytucyjny. W wyroku z dnia 13 listopada 2012 roku (Dz. U. z 2012 roku, poz. 1285) orzekł, że przepis art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 roku o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w zakresie, w jakim znajdują zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed dniem 1 stycznia 2011 roku bez konieczności rozwiązania stosunku pracy, jest niezgodny z zasadą ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa wynikającą z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

W związku z tym wyrokiem, od dnia 22 listopada 2012 roku przepis art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w zw. z art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 roku o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw utracił moc obowiązującą w stosunku do osób, które nabyły prawo do emerytur przed dniem 1 stycznia 2011 roku, bez konieczności rozwiązywania stosunku pracy.

Sąd stwierdził, że z wyżej powoływanego wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 roku wynika, że ma on zastosowanie jedynie do ściśle określonej kategorii osób, co oznacza, iż niekonstytucyjność przepisów, których dotyczy, jest jedynie częściowa.

W sytuacji wnioskodawczyni wyrok Trybunału nie będzie miał zastosowania. E. P. istotnie uzyskała prawo do emerytury przed dniem 1 stycznia 2011 roku, jednakże w okresie obowiązywania przepisu art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Przepis ten obowiązywał do dnia 7 stycznia 2009 roku i był tożsamy w treści z przepisem art. 103a wskazywanej ustawy, a wnioskodawczyni nabyła prawo do emerytury od dnia 1 października 2007 roku.

Zgodnie zaś z powoływanym wyrokiem Trybunału „obowiązek rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą – jako warunek realizacji nabytego prawa do emerytury – nie będzie miał zastosowania do osób, które nabyły to prawo w okresie od 8 stycznia 2009 roku do dnia 31 grudnia 2010 roku”, a więc już po uchyleniu art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a przed wejściem w życie przepisu art. 103a tej ustawy.

Z powyższego wynika zatem, iż wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 roku w sprawie K 2/12 nie wpływa na treść objętego skargą wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 24 stycznia 2012 roku w sprawie VIII U 853/12.

Mając na uwadze powyższe i na podstawie art. 412 § 2 k.p.c. Sąd Okręgowy w Lublinie orzekł, jak w sentencji.

Apelację od tego wyroku złożyła wnioskodawczyni zarzucając naruszenie przepisów prawa materialnego

1 - art. 2, 8, 21 64 art. 178 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej poprzez brak bezpośredniego zastosowania właściwych przepisów konstytucji RP wprost z pominięciem przepisów ustawowych uznanych za niekonstytucyjne, tj. art. 28 ustawy z 16 grudnia 2010 roku o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw w związku z art. 103 a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych dodanym przez art. 6 pkt 2 ustawy z 16 grudnia 2010 roku w zakresie jakim znajduje zastosowanie do osób które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 bez konieczności rozwiązania stosunku pracy.

2 - art. 1 Protokołu 1 konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności a także zasad Europejskiej Karty Społecznej i Wspólnotowej Karty Socjalnych Praw – poprzez nieuzasadnioną interpretację prawa w sposób różnicujący sytuację emerytów w zależności od tego czy nabyli oni prawo do emerytury przed 8 stycznia 2009 roku czy w okresie od 8 stycznia 2009 roku do 31 grudnia 2010 roku.

3 – art. 193 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej w zw. z art. 2, 21,64 Konstytucji RP poprzez nie zawieszenie wszczętego postępowania i niezwrócenie się do Trybunału Konstytucyjnego z pytaniem prawnym czy art. 28 ustawy z 16 grudnia 2010 roku o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw w związku z art. 103 a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w zakresie w jakim znajdował zastosowanie do osób które nabyły prawo do emerytury przed 8 stycznia 2009 roku, a których prawo do emerytury uległo zawieszeniu od 1 października 2011 roku z tytułu kontynuowania zatrudnienia jest zgodny z art. 2, 21, 64 Konstytucji oraz protokołu nr 1 do Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności – w sytuacji gdy od odpowiedzi na wskazane pytanie prawne zależało rozstrzygnięcie sprawy

- naruszenie art. 233§ 1 kpc oraz błąd w ustaleniach faktycznych poprzez uznanie, że wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 13 listopada 2012 roku nie wpływa na treść objętego skargą o wznowienia postępowania wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 9 lutego 2012 roku w sprawie VIIIU 879/12

Wskazując na powyższe wniosła o zmianę wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 1 lipca 2013 roku i uwzględnienie odwołania skarżącej od decyzji ZUS z dnia 6 października i tym samym przywrócenie świadczeń od czasu zawieszenia tj od 1 października 2011 roku do 22 listopada 2012 roku wraz z odsetkami, po ewentualnym skierowaniu pytania prawnego do Trybunału Konstytucyjnego odnoszącego się do kwestii konstytucyjności 28 ustawy z 16 grudnia 2010 roku o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw w związku z art. 103 a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w zakresie w jakim znajdował zastosowanie do osób które nabyły prawo do emerytury przed 8 stycznia 2009 roku , a których prawo do emerytury uległo zawieszeniu od 1 października 2011 roku z tytułu kontynuowania zatrudnienia bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy jeżeli kontynuował je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego, ewentualnie o uchylenie i zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna.

Sąd Apelacyjny podziela ustalenia faktyczne i aprobuje argumentację prawną przedstawioną w motywach zaskarżonego wyroku.

Postawione w apelacji zarzuty są chybione.

Wnioskodawczyni w skardze o wznowienie postępowania w sprawie zakończonej wyrokiem Sądu Okręgowego z 24 stycznia 2012 roku jako podstawę skargi wskazywała wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 roku.

Wyrokiem, na który powołuje się skarżąca, Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 roku o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz o zmianie niektórych innych ustaw w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych dodanym przez art. 6 pkt 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 roku w zakresie , w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 roku bez konieczności rozwiązywania stosunku pracy, jest niezgodny z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Jak wynika z treści wyroku Trybunału niekonstytucyjność wskazanych przepisów stwierdzona została jedynie w zakresie, w jakim znajdują zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 roku bez konieczności rozwiązania stosunku pracy.

Taka treść orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego została potwierdzona w jego pisemnym uzasadnieniu dotyczącym skutków wyroku, gdzie w sposób wyraźny i jednoznaczny stwierdza się, że „obowiązek rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą – jako warunek realizacji nabytego prawa do emerytury – nie będzie miał zastosowania do osób, które nabyły to prawo w okresie od 8 stycznia 2009 roku do 31 grudnia 2010 roku”, a więc po uchyleniu art.

103 ust.2a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a przed wejściem w życie art. 103a tej ustawy dodanego ustawą z dnia 16 grudnia 2010 roku o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz o zmianie niektórych innych ustaw.

Podkreślenia wymaga to, że w sprawie rozpatrywanej przez Trybunał Konstytucyjny problem dotyczył jedynie oceny, czy ustawodawca mógł na podstawie art. 28 ustawy zmieniającej z 16 grudnia 2010 r. rozciągnąć stosowanie art. 103a ustawy emerytalnej - przepisu ustalającego nową treść ryzyka emerytalnego - na sytuacje przeszłe, tj. wobec osób, które już nabyły prawo do emerytury w okresie od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r., czyli w czasie obowiązywania regulacji, która nie zawierała wymogu rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą dla uzyskania świadczenia emerytalnego.

Na podstawie art. 28 ustawy zmieniającej z 16 grudnia 2010 r. prawo do emerytury tych osób ulega zawieszeniu, począwszy od 1 października 2011 r., jeżeli nie rozwiążą stosunku pracy do 30 września 2011 r. Takie działanie ustawodawcy, polegające na odstąpieniu od wcześniej przyjętej polityki, wobec osób, które nabyły prawo do emerytury pod rządami przepisów obowiązujących od 2009 r., zdaniem Trybunału Konstytucyjnego godzi w zasadę zaufania do państwa i prawa, a tym samym narusza bezpieczeństwo prawne obywateli. Trybunał stwierdził, że rozwiązanie przyjęte przez ustawodawcę w art. 28 ustawy zmieniającej z 16 grudnia 2010 r. spowodowało, że osoby, które już skutecznie nabyły i zrealizowały prawo do emerytury w okresie od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r. musiały, na podstawie art. 28 ustawy zmieniającej z 16 grudnia 2010 r. w związku z art. 103a ustawy emerytalnej, poddać się nowej, mniej korzystnej dla nich treści ryzyka emerytalnego. Innymi słowy, ubezpieczeni, którzy prawo do emerytury uzyskali po spełnieniu jedynie warunku osiągnięcia wieku (oraz odpowiedniego stażu ubezpieczeniowego), musieli ponownie zrealizować swoje prawo do emerytury według nowej treści ryzyka, czyli spełnić także warunek rozwiązania stosunku pracy, aby emeryturę nadal pobierać od 1 października 2011 r.

Orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego nie dotyczyło więc osób, które nabyły prawo do emerytury, kiedy obowiązywał przepis art. 103 ust. 2a ustawy emerytalnej .

Według stanu prawnego obowiązującego w dacie nabycia przez wnioskodawczynię prawa do emerytury - przepis art. 103 ust. 2a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353 z późn. zm.) stanowił, że prawo do emerytury ulegało zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego.

Wyrok Trybunału nie obejmuje zatem sytuacji prawnej ubezpieczonej, która nabyła prawo do emerytury od 1 października 2007 roku , a więc jeszcze przed dniem 1 stycznia 2011 r., ale w okresie obowiązywania art. 103 ust. 2a ustawy emerytalnej, wykluczającej ją z kręgu osób, które nabyły prawo do emerytury bez konieczności rozwiązania stosunku pracy. Ubezpieczona nabyła prawo do emerytury w okresie, kiedy istniała bowiem konieczność rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą w celu realizacji prawa do emerytury przez jej wypłatę. Nie można zatem w tym przypadku zarzucić działaniu ustawodawcy naruszenia zasady ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa wskutek wprowadzenia instytucji zawieszenia wypłaty przyznanego i wypłacanego świadczenia.

Przepis art. 103 ust. 2a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353 z późn. zm.), obowiązujący w dacie nabycia przez wnioskodawczynię prawa do emerytury był przedmiotem oceny Trybunału Konstytucyjnego, który w wyroku z dnia 7 lutego 2006 r., SK 45/04, stwierdził, że art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z FUS jest zgodny z art. 2, art. 31 ust. 3, art. 32 i art. 67 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz nie jest niezgodny z art. 30, art. 65 ust. 1, art. 70 ust. 5 i art. 73 Konstytucji.

Wnioskodawczyni podejmowała decyzję o przejściu na emeryturę, gdy obowiązywał wymóg rozwiązania umowy o pracę, jako warunek wypłaty przyznanego świadczenia.

Wstrzymanie jej wypłaty emerytury z dniem 1 października 2011 r., ze względu na nierozwiązanie stosunku pracy, było zatem powrotem do unormowań obowiązujących w dniu nabycia przez nią prawa do emerytury i nie stanowiło naruszenia praw nabytych.

W tej sytuacji nie było potrzeby kierowania pytania prawnego do Trybunału Konstytucyjnego, nie doszło też do naruszenia wskazanych przez wnioskodawczynię w apelacji przepisów.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy rozpoznając skargę o wznowienie postępowania prawidłowo uznał, że niekonstytucyjność przepisów stwierdzona wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 roku, sygn. akt K 2/12 nie ma wpływu na treść wyroku objętego skargą, co powodować musiało jej oddalenie.

Z tych względów i na podstawie art. 385 k.p.c. Sąd Apelacyjny orzekł jak w sentencji.